

ע"פ 4812/15 - עיריית ירושלים, הוועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים נגד עזבון המנוח סלים שבו ז"ל, מצליח שבו, יעקב שבו

בית המשפט העליון

ע"פ 4812/15 - א'

לפני:

כבוד השופטת ע' ברון

המבקשות:

1. עיריית ירושלים
2. הוועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים

נ ג ד

המשיבים:

1. עזבון המנוח סלים שבו ז"ל
 2. מצליח שבו
 3. יעקב שבו
- בקשה לעיכוב ביצוע החלטת בית המשפט המחוזי
בירושלים (כבוד סגן הנשיא י' צבן) מיום 27.5.2015
שניתנה ב-ת"א 3188/09

בשם המבקשות:

עו"ד אביב ברנט; עו"ד שחל יריב

בשם המשיבים:

עו"ד ניר רבר; עו"ד אוריאל מוזס

החלטה

1. לפניי בקשה לעיכוב ביצוע החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כבוד סגן הנשיא י' צבן) מיום 27.5.2015 שניתנה בבקשה לפי פקודת בזיון בית משפט (להלן: ההחלטה), ובה נקבע כי המבקשות הפרו את הוראות פסק הדין מיום 26.2.2012 שניתן ב-ת"א 3188/09 (להלן: פסק הדין). במסגרת ההחלטה הורה בית המשפט המחוזי כי המבקשות ישלמו קנס הדרגתי עד לקיום פסק הדין כדלהלן: תשלום קנס בסך של 500 ₪ ליום למשך החודשים יוני - אוגוסט 2015, קנס בסך של 1,000 ₪ ליום למשך החודשים ספטמבר - דצמבר 2015, וקנס בסך של 2,000 ₪ ליום

החל מתאריך 1.1.2016.

הרקע לבקשה

2. המשיבים 1-3 (להלן: המשיבים) הם הבעלים של חלק ממקרקעין בדרך חברון בירושלים הידועים כגוש 20288 חלקות 10-11 (להלן: המקרקעין). בתחילת שנת 1988, המבקשת 2-הוועדה המקומית לתכנון ובניה ירושלים, אישרה למשיבים תכנית להקמת תחנת דלק על המקרקעין שבבעלותם בכפוף לביצוע דרך גישה עוקפת ממערב, חלף הגישה שהייתה קיימת באותה העת מכיוון דרך חברון. בשנת 1992 הגישה המבקשת 1-עיריית ירושלים (להלן: העירייה) תובענה להפקעת חלק מהמקרקעין שבבעלות המשיבים לצורך הרחבת דרך חברון (המ' 131/92). ביום 29.11.1992 נכרת הסכם פשרה בין המשיבים לבין העירייה שקיבל תוקף של פסק-דין, שבמסגרתו הוסכם כי העירייה תפקיע כאמור חלק מן המקרקעין של המשיבים בתמורה לכך שתסלול דרך גישה למקרקעין מכיוון מערב תחת הגישה שהייתה קיימת באותה עת מכיוון דרך חברון (להלן: הסכם הפשרה). דרך הגישה מכיוון מערב לא נסללה מאז על ידי העירייה במשך שנים רבות וכפועל יוצא מכך גם לא הוקמה תחנת הדלק. משכך, הגישו המשיבים תביעה לבית המשפט המחוזי בירושלים שבמסגרתה דרשו כי העירייה תבצע את דרך הגישה כפי שנקבע בהסכם הפשרה שקיבל תוקף של פסק-דין, תפצה אותם עבור אובדן הרווחים שהיו צפויים להפיק מהפעלת תחנת הדלק, וכי ינתן סעד הצהרתי בנוגע לזכותם לפיצויים. ביום 26.2.2012 בית המשפט המחוזי קיבל את תביעת המשיבים (כבוד השופטת א' אפעל-גבאי) ונתן צו עשה שלפיו על העירייה "לבצע את דרך הגישה עד ל-30 מטר מגבולה הצפוני של חלקה 10 לכיוון דרום, לתוך החלקה פנימה, וזאת תוך שנה וחצי מהיום" (פסקה 37(א) לפסק הדין, להלן: הצו). כן חייב בית המשפט המחוזי את המבקשות לשלם פיצויים למשיבים בהתאם לחוות דעתו של רואה חשבון שהוגשה מטעמם.

המבקשות לא השלימו עם תוצאת פסק הדין, ומשכך הגישו ערעור לבית משפט זה (ע"א 3120/12). ביום 26.11.2012, לאחר קיום דיון בערעור, הסכימו הצדדים שהערעור על פסק הדין יידחה על כל חלקיו למעט לעניין סעיף 37(ב)(ג) לפסק הדין בעניין דרך חישוב הפיצויים שישולמו למשיבים. לצורך עניין קביעת גובה הפיצוי בלבד, הוחזר התיק לבית המשפט המחוזי לשמיעת עדותו של רואה החשבון מטעם המשיבים ומתן חוות דעת נגדית מטעם המבקשות, וכל עדות או ראיה אחרת לפי שיקול בית המשפט. ביום 1.8.2014 ניתן פסק דין בהליך זה (ה"פ 13-10-15341, כבוד השופטת ת' בזק-רפפורט). ערעור שהגישו המבקשות על פסק דין זה תלוי ועומד (ע"א 7049/14).

3. העירייה החלה בסלילת דרך הגישה בהתאם לצו שניתן בפסק הדין. ואולם לטענת המשיבים רוחבה עומד עתה על כ-5.5 מטרים בלבד וזאת בניגוד לתכנית ולתשריט שצורף כנספח ד' להסכם הפשרה (להלן: התשריט), ואורכה קצר בכ-15 מטרים מזה שנקבע בפסק הדין. ביום 18.6.2014 המשיבים הגישו בקשה לפי סעיף 6 לפקודת בזיון בית משפט שבמסגרתה טענו להפרת הוראות פסק הדין. לטענתם, על פי הסכם הפשרה שקיבל תוקף של פסק דין, רוחבה הכולל של הדרך אמור לעמוד על 10 מטרים, וזאת בהתאם לתשריט שלפיו רוחב הכביש המסורטט הוא 7 מטרים ורוחב כל אחת מהמדרכות הוא 1.5 מטרים - וכך גם עולה מן התכנית שהגישו המבקשות במסגרת ההליך. ביום 19.8.2014 בית המשפט המחוזי קיבל את הבקשה (כבוד השופט ר' יונגרד) בקובעו "שאין ספק שרוחבו כיום (של הכביש שנסלל - ע"ב') אינו עולה בקנה אחד עם הרוחב ששורטט בתשריט שהיווה חלק מהסכם הפשרה או עם השרטוט הברור מאוד הנכלל בתכנית שהגישו המשיבים (המבקשות בהליך דנן - ע"ב')". משכך נקבע, בית המשפט המחוזי השית על העירייה קנס מדורג עבור כל יום שיחלוף ועד להשלמת הכביש בהיקף שנקבע. המבקשות הגישו

ערעור על החלטה זו במסגרת ע"פ 6662/14. ביום 12.1.2015 בית משפט זה קיבל את הערעור מן הטעם שלא התקיים דיון במעמד שני הצדדים טרם שניתנה ההחלטה מיום 19.8.2014; ומשכך ביטל החלטה זו וקבע כי יש לקיים דיון נוסף בבקשת הבזיון לפני מותב אחר.

4. ביום 3.5.2015 התקיים דיון בבקשת הבזיון לפני כבוד סגן הנשיא י' צבן, אז הובהר כי הושלמו העבודות לסלילת אורך דרך הגישה בהתאם לפסק הדין ולשביעות רצונם של הצדדים. המחלוקת צומצמה אפוא לסוגיית רוחב הדרך. המשיבים טענו כי פסק הדין קובע במפורש כי רוחבה של דרך הגישה ייסלל בהתאם לתשריט, וזה האחרון עוגן בהסכם הפשרה שקיבל תוקף של פסק דין מחייב. עוד לטענת המשיבים, רוחב הדרך לא היה שנוי במחלוקת בהליך שהתנהל בין הצדדים לאכיפת הסכם הפשרה שהסתיים בפסק הדין משנת 2012. המבקשות טענו מצידן כי רוחב דרך הגישה לא נדון או הוכרע בפסק הדין, ומשכך היה על המשיבים לנקוט בהליך לאכיפת הסכם הפשרה תחת הליך לפי פקודת בזיון בית משפט. כן נטען כי הסימון בתשריט אינו אלא הצעה בלבד שאינה מחייבת את העירייה, וכי רוחב הדרך בפועל נקבע בשל אילוצים מיוחדים של השטח המייקרים באופן משמעותי את סלילת דרך הגישה ברוחב של 10 מטרים. עוד נטען כי הדרך נסללה בהתאם להנחיות משרד התחבורה והיא מאפשרת מעבר של שני כלי רכב במקביל.

בהחלטה מיום 27.5.2015 בית המשפט המחוזי (סגן הנשיא י' צבן) קיבל את בקשת הבזיון. בהחלטה נאמר כי פסק הדין משנת 2012 הורה על אכיפתו של הסכם הפשרה משנת 1992 שקיבל תוקף של פסק דין במסגרת המ' 131/92. נקבע כי התשריט שצורף להסכם הפשרה מחייב את העירייה לסלול את דרך הגישה בהתאם לרוחב הקבוע בו, וכי הצו שניתן בפסק הדין מ-2012 הורה למעשה לעירייה לבצע את דרך הגישה לאורכה ולרוחבה. כן נקבע בהחלטה כי רוחבה של הדרך לא היה שנוי במחלוקת בהליך, וכי כעת העירייה מנסה להתנער מהתחייבותיה בהתאם לתשריט אך בשל עלויות כספיות גבוהות. כן נאמר בהחלטה כי בעוד שהעירייה קיבלה לידיה את השטח המופקע מיד לאחר חתימת הסכם הפשרה, המשיבים המתינו שנים רבות לתמורה בגין ההפקעה - קרי: השלמת עבודות הסלילה של דרך הגישה שהיוותה כאמור תנאי להקמת תחנת הדלק על המקרקעין. בנסיבות שבהן העירייה עומדת על סירובה לקיים את פסק הדין, נקבע כי יש להשית עליה קנס הדרגתי שיהא בו כדי לתמרץ את השלמת העבודות בזמן קצר ככל הניתן בהתחשב בפעולות התכנוניות והביצועיות שנדרש ממנה לבצע. משכך, בית המשפט המחוזי חייב את העירייה ואת הוועדה בתשלום הקנסות ההדרגתיים המפורטים בפתח החלטה זו עד להשלמת רוחב הדרך, וכן חייב אותן בהוצאות ושכ"ט עו"ד בסך כולל של 12,000 ₪.

ביום 9.7.2015 הגישו המבקשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בבקשת הבזיון. ביום 28.7.2015 הוגשה הבקשה דנן, שבה נתבקש עיכוב ביצוע ההחלטה מיום 27.5.2015 עד להכרעה בערעור. יוער כי הדיון בערעור קבוע עתה ליום 5.11.2015.

טענות הצדדים בבקשה

5. המבקשות סבורות כי סיכויי הערעור הם לכל הפחות טובים, זאת מאחר שלטענתן החלטת בית המשפט המחוזי לוקה בשגיאות מהותיות היורדות לשורש ההחלטה. לטענתן, ההחלטה מושא הערעור אינה עולה בקנה אחד עם הראיות שהוצגו לפני בית המשפט המחוזי ועם ההלכות המשפטיות הנוגעות לאכיפת צווי בית משפט על פי פקודת בזיון בית משפט. כך למשל, המבקשות טוענות כי לא היה יסוד לקבוע שהצו בפסק הדין מ-2012 הינו "ברור וחד משמעי" או כי במסגרת ההליך העיקרי לא הייתה כל מחלוקת בין הצדדים באשר לרוחב הכביש. עוד סבורות המבקשות כי בית

משפט קמא שגה שעה שלא קבע, חרף הראיות שהוצגו לפניו, כי הליך לפי פקודת הבזיון אינו מתאים לבירור מחלוקת שעניינה בפרשנותו של הסכם הפרשה.

המבקשות מוסיפות וטוענות כי מאזן הנוחות נוטה בבירור אל עבר קבלת הבקשה. לטענת המבקשות, קטע הכביש שנסלל עד כה כחלק מדרך הגישה הינו כביש תקני שרוחבו נקבע בהתאם להנחיות משרד התחבורה באופן המאפשר מעבר בטוח של כלי רכב מכל הסוגים, לרבות משאיות כבדות. משכך, נטען כי אין בעיכוב הביצוע המבוקש כדי למנוע מהמשיבים שימוש בקטע שנסלל עד כה. עוד טוענות המבקשות כי בהתאם להסכם הפרשה, היה על המשיבים לסלול קטע כביש נוסף באורך זהה לאורכו של קטע הכביש שנסלל על ידי המבקשות, וכי רק בסיומן של העבודות לסלילת הקטע שבאחריות המשיבים יינתן להם היתר בניה להקמת תחנת הדלק. אלא שעבודות סלילת הקטע שבאחריות המשיבים כלל לא החלו, ועל כן צפויים לחלוף חודשים רבים עד שכביש הגישה יחל למלא את תפקידו ככביש גישה לתחנת הדלק שתוקם. משכך, נטען כי עיכוב ביצוע ההחלטה כלל לא יעכב את הקמת תחנת הדלק ולמשיבים לא ייגרם כל נזק. מכל מקום וככל שבית משפט זה יחליט לדחות את הערעור, המשיבים ממילא יהיו זכאים לפיצוי קיום עבור פרק הזמן שבו יעוכב ביצוע ההחלטה. זאת מאחר שבסעיף 37(ג) לפסק הדין נקבע כי המבקשות ישלמו למשיבים פיצויים בגין אבדן רווחים מהפעלת תחנת הדלק החל מיום הגשת התביעה לאכיפת הסכם הפרשה ועד לתום שנה מהמועד שבו תושלם דרך הגישה. עוד נאמר בבקשה כי ביצוען של העבודות להרחבת דרך הגישה צפוי להימשך כשנה וזאת בין היתר בשל העובדה כי בצדי הכביש שנסלל עד כה פעורה תהום בעומק של למעלה מ-10 מטרים, כך שהרחבתה של הדרך תהא כרוכה בהקמתן של קונסטרוקציות מורכבות, לרבות גשרים. משכך, אי היענות לבקשה עלול להסב למבקשות נזק רב – וזאת בשל הקנס ההדרגתי החרגי, כך לשיטתן, שהוטל עליהן בהחלטת בית משפט קמא. לדברי המבקשות, אם בסופו של יום יתקבל ערעורן יהיה עליהן להורות על הפסקת העבודות להרחבת דרך הגישה, והדבר עלול להסב להן נזקים בסך של מיליוני שקלים. נטען כי מקורם של נזקים אלו אינו נעוץ רק בעלויות בניית הקונסטרוקציות המורכבות הדרושות להרחבת הדרך, אלא גם משום הממון הרב שיהא כרוך בפירוקן. המבקשות מדגישות בבקשה כי מיד לאחר החלטת בית המשפט המחוזי מיום 27.5.2015, הן החלו להיערך לתכנון הרחבת הדרך כצעד להקטנת נזקיהן – למקרה שהערעור יידחה.

6. המשיבים סבורים כי דין הבקשה להידחות, זאת מאחר שהיא לא מגלה כל נימוק מהותי לעיכוב ביצוע ההחלטה. לטענת המשיבים, המבקשות הגישו ערעור על ההחלטה לאחר ששלושה שופטים שונים של בית המשפט המחוזי בירושלים כבר הורו להן לסלול את דרך הגישה ברוחב שהתחייבו לו בהסכם הפרשה. כמו כן, החלטת בית המשפט המחוזי מושא הערעור היא החלטה מבוססת, שניתנה לאחר קיום דיון, חקירות עדים והגשת סיכומים. נטען כי בית המשפט דחה את הפרשנות המצמצמת שהוצעה על ידי המבקשות להסכם הפרשה, בקובעו כי העירייה התחייבה לבצע את דרך הגישה בהתאם לתשריט המציין במפורש את רוחב הדרך, ואין היא יכולה לחזור בה מהתחייבות זו אך בשל עלויות כספיות גבוהות מהמצופה. עוד ציין בית המשפט המחוזי כי פסק הדין מ-2012 הוא פסק דין חלוט שאכף את פסק הדין שנתן תוקף להסכם הפרשה מ-1992, ומשכך אין המדובר במחלוקת שמהותה פרשנות הסכם הפרשה. על יסוד האמור, נטען כי סיכויי הערעור נמוכים.

באשר למאזן הנוחות, המשיבים סבורים כי גם זה נוטה לדחיית הבקשה. לטענתם, הבקשה דנן הוגשה כחודשיים לאחר מתן ההחלטה לפי פקודת הבזיון ושלושה שבועות לאחר הגשת הערעור; ואולם חרף חלוף הזמן המבקשות לא הראו בבקשה מהם הצעדים שננקטו על ידן עד כה לצורך סלילת הדרך ברוחב הדרוש. לטענת המשיבים, מדובר בצעדים מקדמיים נדרשים שלא ניתן לומר לגביהם שהם בלתי הפיכים, ועל המבקשות היה להראות כבר עתה אילו צעדים נקטו כדי להקטין את נזקן. כן נטען כי אין ממש בטענת המבקשות שלפיה דבר אינו מונע מהמשיבים לסלול את

המשך הדרך, וזאת מאחר שלמשיבים אין כל יכולת לתכנן או לסלול את המשך הדרך כל עוד המבקשות אינן מסיימות את סלילת חלקן בה ואף חולקות על רוחבה הכולל. במצב דברים זה, המשיבים טוענים כי כל יום שחולף והמבקשות אינן מצייתות לפסק הדין מסב להם נזקים משמעותיים המתבטאים בעיכוב ביכולתם לעשות שימוש במקרקעין שבבעלותם.

דין והכרעה

7. לאחר ששקלתי את טענות הצדדים, הגעתי לידי מסקנה כי דין הבקשה להידחות.

ככלל, אין בהגשת ערעור כדי לעכב ביצוע פסק דין, ועל מבקש עיכוב הביצוע להראות כי סיכויי הערעור טובים וכי מאזן הנוחות נוטה לטובתו. כלל זה תקף ביתר שאת מקום שבו מדובר בפסק דין כספי, באשר ההנחה היא כי אם וכאשר יתקבל הערעור ניתן יהיה להשיב את המצב לקדמותו. כוחו של כלל זה יפה גם לסנקציה פלילית בדמות קנס כספי שהוטל על בעל דין במסגרת הליך בזיון בית משפט, שלו גם פן אזרחי מובהק בהתחשב במיהות הצד שעתר להטלת הסנקציה (ע"פ 3131/14 אגבאריה חביב חביטי נ' שריף בלאח אבו עקל (22.05.2014); ע"פ 7921/13 שיווק א.א. משקאות קלים וחריפים בע"מ נ' תבורישותפופ מוגבלת לשיווק (10.12.2013)). מכיוון שתשלום הקנס מועבר לקופת המדינה, במקרים מסוג זה אין חשש כי המדינה לא תוכל להשיב למבקש עיכוב ביצוע את כספי הקנס אם יזכה בסופו של יום בערעור (ע"פ 6807/06 עו"ד קוגלר נ' קוגלר (3.9.2006); ע"פ 6658/05 פרידמן נ' קבוצת לב אופיר בע"מ (2.10.2005)). על יסוד האמור, ביצוע פסק דין כספי, לרבות קנס המוטל במסגרת פקודת בזיון בית משפט, לא יעוכב בדרך כלל אלא אם כן יצביע המבקש על טעמים מיוחדים המצדיקים זאת.

8. מבלי שאטע מסמרות, לאחר שעיינתי בהחלטה מיום 27.5.2015 ובפסק הדין מ-2012 של בית המשפט המחוזי, ובשים לב לטענות שהועלו בעניין זה בבקשה לעיכוב ביצוע, אינני סבורה כי סיכויי הערעור טובים במידה שמצדיקה את קבלת הבקשה. אף לא מצאתי כי בנסיבות העניין מאזן הנוחות נוטה לטובת המבקשות. כאמור, על המבקשות היה להראות שאם יזכו בערעורן בסופו של יום, הן לא יוכלו לגבות חזרה את כספי הקנס המדורג שהוטל עליהם בהחלטת בית משפט קמא. ואולם במקרה דנן הקנס יועבר לקופת המדינה, שחזקה עליה כי תשיב למבקשות את כספן ככל שיזכו בערעורן. מעבר לכך, יוער כי הדיון בערעור קבוע למועד קרוב, בעוד כחודשיים וחצי. במצב דברים זה, אין כל חשש כי למבקשות ייגרם נזק בלתי הפיך אם יזכו בערעור, שכן לשיטתן הקמת הקונסטרוקציות המורכבות הדרושות להרחבת דרך הגישה צפויה להימשך כשנה. יצוין כי המבקשות טוענות כי הן החלו להיערך לתכנון הרחבת דרך הגישה; ואולם הן לא פירטו מהם הצעדים שננקטו עד כה להקטנת נזקיהן ממועד מתן ההחלטה מושא הערעור ועד עתה (חודשים יוני - אוגוסט 2015). על יסוד האמור, דומה כי העירייה מדברת למעשה בשני קולות - בעוד היא טוענת כי החלה להיערך להרחבת דרך הגישה בהתאם להוראות פסק הדין מ-2012 ולהחלטה מיום 27.5.2012, היא מתריעה בה בעת על כך שאם תבצע את הרחבת דרך הגישה, לא ניתן יהיה עוד להשיב את המצב לקדמותו אם הערעור יתקבל. כאמור, לא מצאתי בבקשה כל פירוט באשר לצעדים הממשתיים שננקטו עד כה להרחבת דרך הגישה בהתאם לפסק הדין ולהחלטה. ניתן רק לקוות שהמבקשות אכן לא קפאו על השמרים בחודשים האחרונים וכי החלו למצער בהליכי תכנון מקדמיים להרחבת הדרך.

בהינתן כל האמור, לא מצאתי כי המקרה דנן נמנה עם אותם מקרים חריגים המצדיקים עיכוב ביצוע קנס כספי. משכך, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ט"ו באלול התשע"ה (30.8.2015).

ש ו פ ט ת
